

werden overgenomen; dat geschiedde evenwel niet in '35 en '39 toen door de gouverneurs-generaal, respectievelijk de Jonge en van Starckenborgh, conform het gevoelen van de Volksraad voorgesteld werd, een inheems lid van dat college tot voorzitter te benoemen – beide keren schrokken de ministers van koloniën, respectievelijk Colijn en Welter, daarvan terug en lieten zij door de koningin een Nederlander benoemen; een van hun overwegingen was daarbij dat, kwam er een inheemse voorzitter, van de in totaal een-en-zestig stemmen een-en-dertig, een meerderheid dus, door inheemsen zouden worden uitgebracht.

Van veel belang was verder dat in de Wet op de Indische staatsinrichting de sinds 1867 geldende bepaling was opgenomen dat de Indische begroting, op voorstel van de Nederlandse regering, door het Nederlandse parlement moest worden goedgekeurd.¹ Op begrotingsgebied was Indië derhalve niet zelfstandig – zulks betekende ook dat een eventuele verhoging van een vastgestelde begrotingspost door Den Haag moest worden goedgekeurd. Welter, die in 1908 ambtenaar werd op het administratieve centrum van het Indisch gouvernement: de Algemene Secretarie, zag daar eens, 'en het is mij altijd bijgebleven', aldus zijn memoires, 'een besluit vastgesteld waarbij werd aangetekend dat krachtens koninklijke machtiging het aantal gasvlammen in het gesticht voor zieke prostitutues in Semarang kon worden uitgebreid met 1 en derhalve gebracht op 35.'² Dergelijke pietluttigheden kwamen na het in werking treden van de Wet op de Indische staatsinrichting (1925) niet meer voor, maar in plaats daarvan had de oprichting van de Volksraad een nieuw element in de verhouding tussen Nederland en Indië gebracht: de Indische begroting werd ook aan het oordeel van de Volksraad onderworpen. Indiëning en behandeling door de Volksraad moesten zo tijdig geschieden dat de begrotingsstukken Den Haag bereikten op een moment waarop, nog voor het begin van het betrokken begrotingsjaar, de behandeling in Tweede en Eerste Kamer kon plaatsvinden. Wat nu, als de Volksraad bepaalde begrotingsposten verwierp?³ Algemener: wat gebeurde er als de Volksraad zich niet kon verenigen met door de gouverneur-generaal voorgedragen ontwerpen voor die algemene regelingen welke in Nederland

¹ De Kamers konden de Indische begroting slechts aannemen of verwerpen – tot wijzigen waren zij niet bevoegd. ² Welter: 'Memoires', p. 86–87. ³ Dat is niet vaak gebeurd: zo zijn in de tien jaren 1928–1938 van vele duizenden begrotingsposten slechts 53 verworpen. Van verwerving van een gehele begroting, die van het departement van Onderwijs en Eredienst voor het jaar '33, was sprake in augustus '32; dat geschiedde uit protest tegen de door het gouvernement voorgestelde bezuinigingen.